

▲ P!K!V!K! kopilde pēc Dziesmu svētku vīru kora skates VEF Kultūras pilī 2023. gadā. Pirmajā rindā P!K!V!K! mākslinieciskā vadītāja Lorijs Cinkusa un solists Aksels Līcis, kas izpildīja solo daļu skaņdarbā “Dvēseles dziesma”.

“Sejas tālas, sejas tuvas, latvju ļaudis, latvju druvas – sveicinam!”

Ar šādiem vārdiem sākas Prezidiļu Konventa Vīru kora (P!K!V!K!) moto, “Sveiciens dziesmu draugiem”, ko tieši šim ansamblim komponējis Jāzeps Vītols. Bet 2025. gadā daļi dziedošie burši to skandinās īpaši braši, jo koris svinēs savu simtgadi.

PKVK var lepoties ar statusu kā otrais vecākais vīru koris Latvijā (senāks ir vienīgi “Dziedonis”, dibināts 1924. gadā).

“Teodora dēli”

Dziedāšana ir allaž bijusi korporāciju internās dzīves neatņemama sastāvdaļa. Drīz pēc pirmās neatkarīgās republikas dibināšanas radās doma, ka šo skanīgo tradīciju varētu pasniegt arī eksterņi.

1924. gada rudenī vairāku korporāciju locekļi ar letoni Kārli Mālmani priekšgalā organizēja vīru kori. Par diriģentu aicināja toreizējo Latvijas Nacionālās operas diriģentu Teodoru Reite-

ru. 1925. gada 3. februārī notika kora dibināšanas sapulce, bet pirmo reizi koris uzstājās 1925. gada 14. decembrī Talavijas 25 gadu jubilejas svinībās Rīgas Latviešu biedrības namā. 1926. gada 26. martā notika kora pirmais patstāvīgais koncerts.

Pavisam drīz stipri aizņemtais T.Reiters uzdeva kori vadīt mazpazīstamam operas kormeistara palīgam Teodoram Kalniņam, un P!K!V!K! tālāka zēlšana un plaukšana ir cieši saistīta ar T. Kalniņa spilgto personību. Kā atzina

▲ Teodors Kalniņš, Pirmo Dziesmu svētku 75 gadu Atceres Dziesmu svētku Dikļos virsdiriģenta uzdevumu augstums.

▲ Pirmās republikas P!K!V!K! kopilde. Mākslinieciskais vadītājs Teodors Kalniņš sēž 2. rindā bez deķļa.

▲ P!K!V!K! Dziesmu svētku gājienā 2023. gadā. Kora karogu nes fil! Edgars Pastors, Valsts karogu nes fil! Jānis Zālītis.

selonis Arturs Lacums, kādreizējais kora valdes priekšsēdētāja vietnieks un vēlāk P!K!V!K! vēstures pētnieks:

“Drīzā laikā kā Kalniņš, tā koris viens otru iemīlēja.”

Ja Kalniņš koncertā kora priekšā atgādināja aristokrātu, tad privātajā dzīvē bija vienkāršs, draudzīgs un atklāts. Toties kora iekšējā dzīvē, pēc A.Lacuma vārdiem, “izveidojās buršikoza saskanība un draudzība”.

P!K!V!K! mēģinājumi ilgu gadu notika operas kora mājā, blakus Nacionālajai operai, kādu laiku arī Studentu virtuves telpās, bet, sākot ar 1937. gadu, Rīgas Latviešu biedrībā. Mēģinājumi notika divas reizes nedēļā, bet pirms P!K! kora koncertturnejas uz Zviedriju un Norvēģiju 1937. gadā, – katru vakaru. Koris sasniedza ļoti augstu māksliniecisko līmeni, dažreiz sagatavoja veselu koncerta programmu, sastāvošu tikai no pirmatkaņojumiem. 13 latviešu komponisti veltījuši P!K! korim un T. Kalniņam 22 dziesmas.

Kaut sejas mainījās, kora sastāvā caurmērā turējās ap 70 dziedoņu, pārstāvēt 16 korporācijas. Koncertu skaits jau uz 15 gadu jubileju 1940. gada pārsniedza 200. Gadskārtējie koncerti notika LU aulā un noslēdzās ar “Gaudeamus”. Bez tam daudz koncertēts provincē, Rīgas radiofonā, Jūrmalas vasaras koncertos Dzintaros, kā arī baznīcās. Koris piedalījies 18. novembra un 15. maija svinībās, kā arī Igaunijas, Lietuvas un Somijas Valsts svētku aktos, atceres aktos, Kalpaka un aviācijas ballēs, Vispārējos dziesmu svētkos un Nacionālās operas uzvedumos.

T. Kalniņš ar tikpat lielu degsmi va-

dija arī vairākus citus korus, tai skaitā Studenšu Prezidiju konventa kori, un bija iemīļots kā Vispārējo dziesmu svētku virsdiriģents. 1944. gadā, bēgļu gaitās tālāk par Austrumvāciju neticis, viņš atgriezās Latvijā, bija Latvijas Radio kora dibinātājs, turpināja diriģēt Dziesmu svētkos un bija mācībspēks konservatorijā. 1962. gada 17. oktobrī, Rīgā, pie klavierēm kora priekšā, viņš pēkšņi mira ar sirdstrieku. Viņš tika guldīts Rīgas Meža kapos, piedaloties vairākiem koriem un nepārredzamām ļaužu masām.

Pirmajā komunistu gadā P!K!V!K! mēģinājumi notika kādā pamatskolā Tērbatas ielā, vācu laikā – Lettonia k!ta dzīvoklī. Pēdējais gadskārtējais koncerts Rīgā notika 1944. gada 8. februārī.

Vēlāk daudzi Latvijā palikušie dziedātāji stājās vīru korī “Tēvzeme”, ko var daļēji uzskatīt par P!K!V!K! turpinājumu. Kad 1946. g. Eslingenas bēgļu nometnē tika atzīmēta Latvijas universitātes gadadiena, 30 trimdā nonākušie P!K!V!K! koristi atkal pulcējās kopā. Viņi dziedāja vēl pāris koncertos tajā gadā, tad izklida pa pasauli.

Kora atdzimšana

Atmodas laikā, studentu korporācijām atsākot darbību Latvijā, “Tēvzemē” dziedošie P!K!V!K! veterāni mudināja atjaunot P!K!V!K!. Tas notika 1992. gada 11. novembrī, par valdes priekšsēdētāju ievēlot pirmskara koristu fil! Visvaldi Sprinģi, selonus, bet par māksliniecisko vadītāju uzaicinot diriģentu prof. Edgaru Račevski.

Koris intensīvi gatavojās un uzstājās Dziesmu svētkos 1993. gadā, ap-

▲ Koris ar vadītāju Edgaru Lindi pirmajā koncertā pēc atjaunošanās, Latvijas Kara muzejā, ap 2000. gadu.

mēram 30 dziedātāju sastāvā. Tomēr darbība pēc tam atkal noplaka. Kā skaidro toreiz un vēl šodien P!K!V!K! dziedošais Edgars Pastors, talavus, pēc Dziesmu svētkiem parasti norimst aktivitāte, bet viņam pašam bija svarīgi iestāties jauktajā korī “Muklājs”, lai atrastu sev sievu. Tas viņam izdevās, 2000. gadā apprecot daļu dziedātāju, un līdz ar to pēc tam varēja mierīgu sirdi atgriezties pie vīriem.

No P!K!V!K! repertuāra, Edgaram vismīļākā dziesma ir “Vakarjunda”.

“Tā ir pat vairāk “himna” nekā pati himna! Pilnīgi spalvas ceļas, to dziedot,” Edgars jūsmo.

Deviņdesmito gadu beigās Prezidiju konvents mudināja reanimēt kori, aicinot buršus tajā iestāties un uzliekot par pienākumu katras korporācijas mag.cant. doties uz P!K!V!K!. Tā toreizējais Selonijas šī amata pildītājs Jānis Zālītis nonāca korī un dzied līdz šai dienai.

Jānim mīļākā vīru kora dziesma ir Jāzepa Vītola “Krīvu krīvs” – gan dēļ sarežģītības, kas to padara par lielu izaicinājumu izpildīt, gan dēļ sajūtu bagātības.

“Ļoti emocionāls gabals – par mūsu pašu vērtībām. Vīru koriem to var salīdzināt ar “Gaismas pili” jauktajiem koriem,” Jānis skaidro.

Ar atjaunotā kora vadību sanāca līdzīga situācija kā ar T.Reiteru un T.Kalniņu. P!K! uzaicināja toreizējo LNO kormeistaru Andri Veismani par māksliniecisko vadītāju, bet viņš bija pārāk aizņemts, lai varētu pilnvērtīgi strādāt, un nodeva stafeti kormeistaram Edgaram Lindem.

Edgars cīnījās, lai faktiski jaunais koris gūtu skatuves pieredzi, toties

▲ Pirmais atjaunotā P!K!V!K! vadītājs Edgars Račevskis.

▲ Koris labdarības koncertā Lestenes baznīcā 2023. gadā.

2000. gadā tas nodziedāja skaistu P!K!V!K! 75. jubilejas koncertu LU Lie-lajā aulā. Šī koncerta programma kļuva par pamatu kora pirmajam ierakstam “Sveiciens dziesmu draugiem”, un šis CD palīdzēja popularizēt kori.

Sekoja dalība Rīgas 800. jubilejas Dziesmu svētkos 2001. gadā, kā arī Ed-gara atmiņā brīnišķīgi noskanējis kora 80. jubilejas garīgās mūzikas koncerts Vecrīgas Jāņa baznīcā. Vēl ar smaidu viņš atceras sadraudzības koncertus ar sieviešu un jauktajiem koriem ar neiz-trūkstošo saviesīgo daļu.

Vadot kori, Edgars cieši sadraudzē-jās ar Frat! Academica fil! Mārtiņu Eg-liti, un Edgars pats iestājās akadēmiķu rindās.

Edgars atceras, kā vairākas reizes P!K!V!K! nodziedāja kāda dalībnieka kāzās, bet drīz pēc tam “gredzenotie” līgavaiņi vairs nenāca uz kori. Sākumā Edgars esot bijis noskaities, bet ar lai-ku saprata, ka tas ir pilnīgi normāli, jo darbs un bērnu audzināšana prasa pil-nu uzmanību. Bet brieduma gados tie atgriezās P!K!V!K! sastāvā.

Edgars ar smaidu secina: “Pienāk brīdis, kad sieva saka, “labi, ej dziedāt savā kori!””

▲ Kora ceturtais ieraksts “Ak, vecā buršu greznība”.

Reiz pienāca laiks Edgaram arī šķir-ties no P!K!V!K!, jo viņa citi ar mūziku saistītie darbi – mūzikas aranžēšana un darbs studijā prasīja visus spēkus. 2006. gadā viņš atdeva diriģenta zizli savam kormeistaram Arnim Paurim.

Latvju dēli pulcējas

JVLMA absolvējušais Arnis jau dau-dzus gadus bija dziedājis Valsts Akadē-miskajā korī un Gaudeamus, vienu brī-di pat vadījis Radio kori, paralēli šiem maizes darbiem vadot pašdarbnieku korus. Buršu pasaule viņam nebija sve-ša, jo pazina Talavijas dziedātājus no jau minētā “Muklāja”, un viņa dēls Mār-tiņš arī tika pie balta deķeļa.

Arnis pats 48 gados kļuva par Ter-vetia fuksi. Reiz kādā buršu pasākumā Mārtiņš, jau būdams komiltonis, hu-mora pēc palūdza tēvam fuksim aiziet pēc alus, uz ko Arnis esot atbildējis: “Labi, aiziešu, bet pēc tam novilkšu siksnu!”

Uzņemoties P!K!V!K! vadību, Arnis noteica, ka koris dziedās gandrīz tikai latviešu dziesmas, jo vīru kora pūrs ir ļoti bagāts, un ka tam jāsniedzas pēc arvien augstāka līmeņa, nevis jāklūst par “dziedāšanas klubu”.

Arnim palīgā nāca kormeistars Ivo Kempels, kas vēl šodien pilda šo amatu korī. Arnis atzīst, ka nebija viegli sas-niegt mērķus, – labākie dziedātāji aiz-gāja, jo kļuva neinteresanti, kad ne tik talantīgiem “katru skaņu ar karoti bija jāsniedz”.

Tomēr koris varēja lepoties ar panākumiem. P!K!V!K! 80. jubilejas koncertu noklausījās vīru kora “Gau-deamus” vadītājs Ivars Cinkuss. Viņu tā aizkustināja dziesmas “Pulcējaties, latvju dēli” izpildījums ar seloņa Jāņa Krastiņa solo, ka atbalstīja skaņdarba

iekļaušanu Dziesmu svētku lielkoncer-ta reperturārā (tas tomēr nenotika, jo kādiem citiem diriģentiem bija preten-zijas).

Arņa vadišanas laikā koris ierakstī-ja divus diskus. Pirmais, “Buršu dzies-mas”, radās, pateicoties populārā dziedātāja un mūzikas ierakstu studijas īpašnieka Aināra Mielava sievai, stu-denšu korporācijas loceklei. Viņa parā-dīja vīram vairākus buršu kantikumus, no kuriem tika atlasīti vairāki kanti, ku-rus izpildīja unisonā un ierakstīja diskā, kas guva komerciālus panākumus.

Nākamo disku “Burši Rīgai” vīri vei-doja kopā ar SPKK meitenēm, ieraks-tot pazīstamas un ne tik labi zināmas latviešu estrādes dziesmas. Šajā ierak-stā arī piedalījās instrumentālais an-samblis, kurā spēlēja tikai burši.

▲ Koris dzied Doma laukumā 2024. gada janvārī, 1991. gada Barikāžu piemiņas pasākumā.

▲ Kora mākslinieciskie vadītāji 21. gadsimtā. No kreisās: A. Pauris, L. Cinkusa, E. Linde, pirms P!K!V!K! uzstāšanās Brāļu kapos, 2024. gada 18. novembrī.

Pēc 11 gadiem arī Arnim bija laiks atvadīties, jo viņš sajuta, ka bija sašņiedzis visu iespējamo mūzikā, un gribēja pastrādāt ar to nesaistītā sfērā, lai palielinātu pensijas apmēru. Toties viņš varēja ieteikt korim labu aizvietotāju – tautas iemīļoto “Čikāgas piecišū” dziedātāju, kā arī pieredzējušu vīru kori vadītāju Loriju Cinkusu (Vudu). Turklāt Lorija ir daugaviete, un Arnis pat ar viņu apmeklējis daugaviešu deju stundas.

Dāma pie stūres!

Vēl dzīvojot ASV, Lorija vadīja Čikāgas latviešu vīru kori. Tad pēc pārcelšanās uz Latviju ar savu vīru (jau minētais Ivars Cinkuss) 2004. gadā viņa uzņēmās atbildību par Ventspils Vīru kori.

2016. gadā Lorijas ventspilnieki uzstājās Jāzepa Vītola Dziesmu dienas noslēguma koncertā Gaujienā, kur dziedāja arī P!K!V!K!. Lorija novadīja pāris dziesmas, bet pēc tam P!K!V!K! valdes loceklis viņu aicināja uz pārrunām kļūt par kora māksliniecisko vadītāju. Līdz šodienai Lorija pavada pusi nedēļas Ventspilī, bet otro pusi galvaspilsētā, kur viņa arī strādā par vokālo pedagogu Boldeņģes Mākslas un mūzikas skolā.

Lorijas laikā koris ir bijis ļoti aktīvs, piedaloties divos Dziesmu svētkos, starptautiskos festivālos Ungārijā, Baltkrievijā un Ukrainā, dažādos TV raidījumos, labdarības koncertos, kā arī buršu notikumos, piemēram, Brāļu kapos 18. novembrī.

Tomēr Lorija par lielāko panākumu uzskata to, ka koris ne tikai pārdzīvoja, bet kļuva stiprāks kovida laika apstākļu rūdījumā.

“Negribu atcerēties, kā mēs daudzus mēnešus tikāmies pie ekrāniem un turpinājām mēģināt balsis. Tas bija psiholoģiski smagi, bet mums izdevās,” atceras Lorija.

Kā sava veida brīnumu – ar nepārtrauktu rokturu un krēslu dezinficēšanu, ievērojot divmetrīgu distanci un tiekoties mazās grupiņās, izdevās ierakstīt P!K!V!K! ceturto disku “Ak, vecā buršu greznība,” daudzbalsīgi izpildot pazīstamas korporāciju dziesmas.

Šobrīd korī regulāri dzied ap 30 vīru no 11 korporācijām. 2024. gadā koris dziedāja Barikāžu piemiņas pasākumā Doma laukumā, uzstājās kopā ar Latvijas lielāko vīru kori “Gaudeamus” koncertā Pēterbaznīcā, izpildīja dziesmas ar Ojāra Vācieša dzeju kopā ar SPKK dāmām, un ar deviņiem citiem vīru koriem skandēja latviešu karavīru dziesmas par godu Lāčplēša dienai Ziemblāzmas kultūras pilī.

100. jubilejas gadā papildus kora regulārajām darbībām ir ieplānots garīgās mūzikas koncerts Dubultu baznīcā, labdarības pasākums Lesenes baznīcā un gada beigās jubilejas koncerts LU Lielajā aulā kopā ar LU pūtēju orķestri, kam – protams! – sekos balle.

“Mums šobrīd ir stabils dziedošs sastāvs, uz ko var paļauties un darīt labas lietas! Bet es novēlu esošajiem vīru korim – arī mūsējam – stiprināties un atrast papildus dziedātājus,” aicina Lorija.

Jauni dziedātāji no visām balsu grupām tiek aicināti uz P!K!V!K!. Mēģinājumi notiek otrdienās pl.19.00, Tervetia koventa dzīvoklī Tērbatas ielā 28. Lūdzu sazināties ar Loriju pa tālruni +371 29144199.

▲ Studenšu un studentu kori kopkoncertā 2024. gadā.

Saki, draugs, kam atstāji...

Korim vienmēr ir prieks apsveikt savus biedrus lielajos dzīves notikumos. Piemēram, 2024. gada 6. jūlijā, tas uzstājās dziesmu drauga Fraternitas Academica fil! Reiņa Vāvera un viņa līgavas Lindas kāzās, Doles salā Daugavas muzejā.

No dziesmu pūra tika izvilkti retiemi zināma, bet intriģējoša mičošanās dziesma, kuru izpilda “Gaudeamus igitur” meldijā! Libreto var palasīt zemāk – jādāmā, ka tur ir vērtīgas vielas pārdomām jebkuram buršam pirms iestūrēšanas laulības ostā!

Saki, draugs, kam atstāji jauko puīša dzīvi,
Kuŗā bij' tik svabadi, kuŗā bij' tik brīvi?
Visas meitas mīlēt var, gribi – nobučo tās ar',
||:Vai tas nebij' jauki?:||

Daudzas, draugs, tev brūtes bij' – Annas,
Minnas, Līzes...

Tagad vienai riņķus mij, mēģin' piesiet
vīzes.

Vai ej krogā, baznīcā – sieva priekšā, pakaļā –
||:Vaļā vairs netieci.:||

Biksēs, kad tu novilksi – pakārsi pie sienas,
Līdz ar to tu atstāsi savas puīša dienas.
Vienai vien tu kalposi, dien' un nakt' to
mīlēsi,
||:Vai tu to iespēsi?:||

Precēties ir grūta liet' – draugs tur vajag
dūšu,
Jūga važas tur tev' ciet visu cauru mūžu.
Bet, ko svēti solīji, meitenei, ko zvēreji,
||:Lai tas paliek spēkā!:||

Pierakstīta 2013. g. no Jāņa Mārtiņa Zandberga,
fr.Acad. 1964.l, kantikuma, kurš to 1969. g.
pierakstījis no Jāņa Simsona 2x2 nometnē
Portlandē, Oregonas pavalstī, ASV ◀

© Studentu korporācija Fraternitas Academica